

AS BLOMSTERRINGEN ENGROS
Sanitetsveien 15
2013 SKJETTEN

Trondheim, 11.02.2022

Deres ref.:
21SCF1AE

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/13119

Saksbehandler:
Sara Brækhus Zambon

Tillatelse til å innføre ferskvannsplanter til videre omsetning

Vi viser til søknaden datert 19. november 2021 om tillatelse til å innføre ferskvannsplanter til videre omsetning.

Vedtak

Miljødirektoratet gir AS Blomsterringen Engros tillatelse til å innføre 1000 eksemplarer hver av artene andematbregne (*Azolla filiculoides*), myrkongle (*Calla palustris*), andemat (*Lemna minor*), muslingblom (*Pistia stratiotes*), stor andemat (*Spirodela polyrhiza*), hornblad (*Ceratophyllum demersum*), vortebblad (*Ceratophyllum submersum*), sumpsivaks (*Eleocharis palustris*), akstusenblad (*Myriophyllum spicatum*), froskebitt (*Hydrocharis morsus-ranae*), mykt havfruegras (*Najas flexilis*), småblærerot (*Utricularia minor*), hvit nøkkerose (*Nymphaea alba*), vannlilje (*Nymphaea hybrid*) tjerngras (*Littorella uniflora*), kystvasssoleie (*Ranunculus aquatilis*), kalmusrot (*Acorus calamus*), vassgaffelmose (*Riccia fluitans*), og trefelt evjebloom (*Elatine triandra*).

Det kommer stadig ny kunnskap rundt fremmede og truede arter, og av den grunn gjelder tillatelsen kun fram til 31. desember 2022.

Innførte eksemplarer av følgende arter kan settes ut i hagedam uten særskilt utsettingstillatelse, jf. naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav a: myrkongle (*Calla palustris*), andemat (*Lemna minor*), stor andemat (*Spirodela polyrhiza*), hornblad (*Ceratophyllum demersum*), sumpsivaks (*Eleocharis palustris*), akstusenblad (*Myriophyllum spicatum*), småblærerot (*Utricularia minor*), hvit nøkkerose (*Nymphaea alba*), tjerngras (*Littorella uniflora*), kystvasssoleie (*Ranunculus aquatilis*). Med hagedam menes en kunstig dam hvor organismer holdes utelukkende for pryddformål, som er fysisk adskilt fra, og uten avløp til, andre vassdrag, og som er innrettet og plassert slik at vann og organismer ikke kan slippe ut i andre vassdrag.

Øvrige omsøkte arter krever særskilt utsettingstillatelse.

Vi stiller følgende vilkår:

- Organismene skal oppbevares og emballeres slik at de ikke kan slippe ut i miljøet, også under transport, jf. forskrift om fremmede organismer § 21.
- Virksomheten skal sørge for at ansatte, andre involverte, kunder og andre mottakere av organismer har kunnskap om følgende:
 - den risiko for uheldige følger for naturmangfold plantene utgjør, og forebyggende tiltak, jf. forskrift om fremmede organismer §§ 18 og 20,
 - søknadsplikt ved utsetting av arter som er unntatt fra krav om utsettingstillatelse i dette vedtaket,
 - tiltaks- og varslingsplikten, jf. forskrift om fremmede organismer § 19,
 - krav om tiltak ved hold av vannlevende organismer i hagedam, jf. forskrift om fremmede organismer § 22.
- Virksomheten skal utføre internkontroll, i samsvar med forskrift om fremmede organismer § 26.
- Virksomheten skal, som ledd i internkontrollen, kunne dokumentere følgende: Antallet eksemplarer som innføres, dato for innførsel og opprinnelse (produsent/land), mottaker av organismene, antallet og typen organismer den enkelte mottaker mottar, og dato for videresalg/transport.
- Ved innførsel skal forsendelser være merket med, jf. forskrift om fremmede organismer § 25,
 - organismens vitenskapelige navn og eventuelle norske eller engelske navn
 - antall organismer
 - vår referanse (oppgitt i tillatelsen)

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om fremmede organismer § 6 og § 7 andre ledd.

Kort om bakgrunnen for saken

AS Blomsterringen Engros har søkt om tillatelse til å innføre 19 arter av ferskvannsplanter for videre omsetning (jf. Tabell 1). Formålet med innførselen er grossistsalg til hagesentre og anleggsgartnere i en ikke oppgitt tidsperiode. Miljødirektoratet antar at plantene i stor grad skal benyttes utendørs.

Søker skriver at videresalg vil skje til hagesentre og anleggsgartnere som er kjent med problematikken knyttet til eventuell spredning. Som risikoreduserende tiltak har søker pekt på at alle artene vil være merket med pakksedler med henvisning til deres hjemmeside for mer opplysninger om aktsomhet ved omsetning av angitte produkt. Alle innførsler av artene vil gi varsel i fortollingsprogrammet slik at det kan etterprøves og eventuelle avvik kan registreres og behandles. Alle salg av de omsøkte artene er fulgt av et partinummer som sikrer sporbarhet tilbake til søker og deres leverandører.

Tabell 1. Oversikt over omsøkte planter

Vitenskapelig navn	Norsk navn (som oppgitt i søknaden)	Antall	2015	2021
<i>Acorus calamus</i>	Kalmusrot	1000	-	NT
<i>Riccia fluitans</i>	Vassgaffelmose	1000	NT	VU
<i>Azolla filiculoides</i>	Andematbregne	1000		

<i>Calla palustris</i>	Myrkongle	1000		
<i>Lemna minor</i>	Andemat	1000		
<i>Pistia stratiotes</i>	Muslingblom	1000		
<i>Spirodela polyrhiza</i>	Stor andemat	1000		
<i>Ceratophyllum demersum</i>	Hornblad	1000		
<i>Ceratophyllum submersum</i>	Vorteblad	1000		
<i>Eleocharis palustris</i>	Sumpsivaks	1000		
<i>Elatine triandra</i>	Trefelt evjebloom	1000	NT	EN
<i>Myriophyllum spicatum</i>	Akstusenblad	1000		
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Froskebitt	1000	EN	NT
<i>Najas flexilis</i>	Mykt havfruegras	1000	EN	EN
<i>Utricularia minor</i>	Småblærerot	1000		
<i>Nymphaea alba</i>	Hvit nøkkerose	1000		
<i>Nymphaea hybrid</i>	Vannlilje	1000		
<i>Littorella uniflora</i>	Tjerngras	1000		
<i>Ranunculus aquatilis</i>	Kystvassoleie	1000		

Miljødirektoratets vurderinger

Alle som skal innføre organismer til Norge, må søke om tillatelse etter forskrift av 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer (forskriften).

Formålet med forskriften er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Miljødirektoratet kan, etter søknad, gi tillatelse til innførsel for videre omsetning. Eventuell utsetting krever som hovedregel separat tillatelse etter forskriftens § 10. Etter naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav a kan utsetting av organismer skje uten særskilt tillatelse dersom det er gitt innførselstillatelse, og formålet med innførselen er utsetting. Det er likevel krav om at aktsomhetsplikten blir overholdt ved utsetting.

Vi kan ikke gi tillatelse til å innføre fremmede organismer dersom det er grunn til å tro at innførselen vil føre til vesentlig skade på det biologiske mangfoldet.

Dersom vi har grunn til å tro at innførselen vil føre til uheldige, men ikke vesentlige, konsekvenser, må vi gjøre en skjønnsmessig vurdering. I vurderingen er fordelene med innførselen, og om disse kan oppnås på andre måter, viktige momenter. I tillegg må vi vurdere risikoen organismen utgjør.

Prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. nml. § 7. Andre viktige samfunnsinteresser skal også trekkes inn i vurderingen, jf. nml. § 14. Vurderingen av om det skal gis tillatelse etter forskriften, skal ikke omfatte hensyn til planters, dyrs og menneskers liv og helse som ivaretas av smittevernloven og matloven, jf. nml. §

32 tredje ledd. Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 fjerde ledd.

Kunnskapsgrunnlaget

Miljødirektoratet har i sine vurderinger lagt til grunn en rapport fra Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) (2016)¹, vurderinger gjort av Artsdatabanken², Fosså 2010³, samt de internasjonale databasene Global Invasive Species Database (GISD)⁴, European Alien Species Information Network⁵ og Global Biodiversity Information Facility⁶. Miljødirektoratet vurderer at best tilgjengelig kunnskap for de omsøkte artene er benyttet, jf. naturmangfoldloven § 8.

***Acorus calamus* (kalmusrot), *Riccia fluitans* (vassgaffelmose), *Elatine triandra* (trefelt evjebloom) *Hydrocharis morsus-ranae* (froskebitt) og *Najas flexilis* (mykt havfruegras)**

Alle disse artene forekommer naturlig i Norge og finnes på Norsk Rødliste (2021). *Acorus calamus* (kalmusrot), *Riccia fluitans* (vassgaffelmose), *Elatine triandra* (trefelt evjebloom) har status nært truet, sårbar og sterkt truet. VKM vurderte disse artene i 2016, i lys av Norsk rødliste fra 2015. Siden den gang har disse tre artene endret status til det verre.

Hydrocharis morsus-ranae (froskebitt) og *Najas flexilis* (mykt havfruegras) står alle oppført på Norsk Rødliste (2021) med status som hhv. truet og nært truet i Norge. Disse to artene har bedret eller uendret status sammenlignet med Norsk rødliste 2015.

VKM har konkludert med at import av rødlistede arter vil kunne ha uheldige følger for biologisk mangfold i Norge. Potensielt kan de overføre gener og dermed ødelegge lokalt tilpassede genotyper. VKM har allikevel valgt å klassifisere rødlista arter med lav risiko med tanke på eventuelle negative effekter importerte individer vil kunne ha på norske økosystem og arter. Dette fordi det vurderes at det er svært lite sannsynlig at planter som har spredd seg i naturen vil komme i kontakt med norske forekomster av de rødlista artene på en slik måte at uønska genoverføringer vil forekomme.

Miljødirektoratet baserer seg på VKMs vurdering og anser risikoen for uheldige følger for naturmangfoldet ved innførsel av de fem rødlistede plantene som liten, og det gis tillatelse til innførsel av alle disse artene. Når det gjelder kalmusrot (*Acorus calamus*), vassgaffelmose (*Riccia fluitans*) og trefelt evjebloom (*Elatine triandra*) ønsker Miljødirektoratet å foreta en nærmere vurdering av hvordan søknader om import av disse artene skal vurderes i lys plantenes forverrede rødlistestatus.

¹ VKM (2016). Assessment of the risks to Norwegian biodiversity from the import and keeping of aquarium and garden pond plants. Scientific Opinion on the Alien Organisms and Trade i Endangered species of the Norwegian Scientific Committee for Food Safety ISBN: 978-82-8259-240-6, Oslo, Norway

² [Fremmedartslista 2018 \(artsdatabanken.no\)](https://artsdatabanken.no), [Rødlista 2021 - Artsdatabanken](https://artsdatabanken.no)

³ Fosså, S.A. 2010. Vurdering av arter i norsk zoohandel og hobby. Akvatiske organismer – planter. Norges Zoohandlers Bransjeforening. 188 s.

⁴ <http://www.iucngisd.org/gisd/>

⁵ [EASIN - European Alien Species Information Network \(europa.eu\)](http://easyn.europe.eu)

⁶ <https://www.gbif.org/>

***Azolla filiculoides* (andematbregne)**

Ifølge Artsdatabanken er leveområdet til *A. filiculoides* tropisk-subtropisk. Den reproducerer vegetativt ved knoppskyting gjennom sommeren og kan danne relativt store forekomster. Arten er observert i Norge, men overlever normalt ikke vinteren. I Danmark er *A. filiculoides* kjent fra to forbigående forekomster. Artsdatabanken vurderer at arten er for varmekrevende for effektiv etablering i Norge.

På grunnlag av Artsdatabankens vurdering mener Miljødirektoratet at det er lite sannsynlig at arten vil kunne etablere seg i Norge og i et slikt omfang at den vil kunne få uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Det gis tillatelse til innførsel av *A. filiculoides*.

***Pistia stratiotes* (muslingblom)**

Ifølge GISD databasen krever *P. stratiotes* et temperert klima med optimal veksttemperatur på 22-30°C. Det er beskrevet at arten kan overleve "ekstremtemperaturer" på 15° og 35°C.

Artsdatabanken har vurdert at det ikke er sannsynlig med en etablering i Norge de nærmeste 50 år. På flere nettstedet er det beskrevet at arten må oppbevares innendørs, gjerne i drivhus med ekstra lys, om den skal overleve vinteren i Nord-Europa.

Miljødirektoratet vurderer at temperaturtoleransen gjør at det er lite sannsynlig at arten, med dagens klima, vil kunne etablere seg i norsk natur. En innførsel vil derfor trolig ikke medføre uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Det gis dermed tillatelse til innførsel av *P. stratiotes*.

***Ceratophyllum submersum* (vorteblad)**

VKM oppgir at hovedutbredelsesområdet til *C. submersum* er sentrale deler av Europa, men arten forekommer også i Nord-Afrika, midtre deler av Afrika, østover til sørlige deler av Russland og Kasakhstan¹. I Skandinavia er arten registrert i Danmark, Sverige og Finland. Arten har etablert seg helt sør i Sverige, men den er sjelden og forekommer kun i få lokaliteter. I Sverige ble den registrert første gang i Skåne i 1779 og i Finland i 1966. Til tross for at forekomstene har vært kjent lenge, har ikke populasjonene spredt seg og vurderes fortsatt som sjeldent forekommende. VKM beskriver at arten ikke er kjent som invasiv og det er ikke kjent at den har negativ påvirkning på lokalt forekommende biodiversitet. De konkluderer med at *C. submersum* har lav risiko for uheldige følger med høy grad av sikkerhet.

På grunnlag av VKMs vurdering mener Miljødirektoratet at risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold ved innførsel er liten. Det gis tillatelse til innførsel av *C. submersum*.

***Calla palustris* (myrkongle), *Lemna minor* (andemat), *Spirodela polyrhiza* (stor andemat), *Ceratophyllum demersum* (hornblad), *Eleocharis palustris* (sumpsivaks), *Myriophyllum spicatum* (akstusenblad), *Utricularia minor* (småblærerot), *Nymphaea alba* (hvit nøkkerose), *Littorella uniflora* (tjernaks), *Ranunculus aquatilis* (kystvassoleie)**

Alle disse 10 artene finnes allerede i Norge. De står ikke på rødlista over trua arter. Individuer fra disse artene, som eventuelt kommer på avveie, vil utvilsomt overleve i norsk natur. VKM har på generell basis gjort en vurdering med hensyn på risiko for overføring av gener fra importerte planter som allerede finnes i Norge og som spres til populasjoner i naturen. VKM vurderer at selv om planter som skulle spre seg i naturen vil overleve, så er sannsynligheten for at de skal komme i kontakt med stedegne individer på en slik måte at gener utveksles, liten.

Miljødirektoratet baserer seg på VKMs vurdering og anser risikoen for uheldige følger for naturmangfoldet ved innførsel som liten. På denne bakgrunn gis det tillatelse til innførsel av *Calla palustris* (myrkongle), *Lemna minor* (andemat), *Spirodela polyrhiza* (stor andemat), *Ceratophyllum demersum* (hornblad), *Eleocharis palustris* (sumpsivaks), *Myriophyllum spicatum* (akstusenblad), *Utricularia minor* (småblærerot), *Nymphaea alba* (hvit nøkkerose), *Littorella uniflora* (tjernaks), *Ranunculus aquatilis* (kystvasssoleie).

Nymphaea Hybrid (vannlilje)

Fosså (2010) opplyser om at de senere årene har vært en økende interesse for bruk av tropiske arter i akvarier og hagedammer. Det forekommer et meget stort antall hybrider og fargevarianter som gjør artsbestemmelse av disse artene vanskelig. Etablering av fremmede vannliljer i vill tilstand i Norge er meget liten. De færreste overlever i hagedam om vinteren.

Basert på denne informasjonen gir Miljødirektoratet tillatelse til å importere hybrider av slekten *Nymphaea*.

Vi minner om opplysningsplikten som grossist og detaljeleddet har i forbindelse med omsetning av alle disse artene jf. forskrift om fremmede organismer § 20 andre ledd og de øvrige bestemmelsene som gjelder for organismene som det er gitt innførseltillatelse til.

Utsetting

Søknaden gjelder fra søkers side kun innførsel. I henhold til naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav a, kan utsetting av organismer som er innført med tillatelse etter naturmangfoldloven § 29 første ledd med sikte på utsetting, skje uten særskilt tillatelse, dersom aktsomhetsplikten blir overholdt.

Det vurderes at det er liten grunn til å anta at utsetting av følgende arter i hagedam vil ha negative effekter på biologisk mangfold: myrkongle (*Calla palustris*), andemat (*Lemna minor*), stor andemat (*Spirodela polyrhiza*), hornblad (*Ceratophyllum demersum*), sumpsivaks (*Eleocharis palustris*), akstusenblad (*Myriophyllum spicatum*), småblærerot (*Utricularia minor*), hvit nøkkerose (*Nymphaea alba*), tjerngras (*Littorella uniflora*), kystvasssoleie (*Ranunculus aquatilis*). Utsetting i hagedam av disse artene kan dermed skje uten særskilt tillatelse. Aktsomhetsplikten må overholdes ved utsetting, jf. naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav a, jf. § 28. Det understrekes at hagedam er definert i forskrift om fremmede organismer som: kunstig dam hvor organismer holdes utelukkende for pryddformål, som er fysisk adskilt fra, og uten avløp til, andre vassdrag, og som er innrettet og plassert slik at vann og organismer ikke kan slippe ut i andre vassdrag, jf. § 4 d).

AS Blomsterringen plikter å orientere sine kunder om at aktsomhetsplikten skal overholdes ved utsetting.

Det er ikke registrert noen vedtak i Miljøvedtaksregisteret om utsetting av artene som ble godkjent for import i vedtak av 10.03.2019. Miljødirektoratet minner om at det er importørs plikt å informere om søknadsplikten ved utsetting.

Følgende omsøkte arter trenger utsettingstillatelse: kalmusrot (*Acorus calamus*), vassgaffelmose (*Riccia fluitans*), og trefelt evjebloom (*Elatine triandra*), andematbregne (*Azolla filiculoides*), froskebitt (*Hydrocharis morsus-ranae*), mykt havfruegras (*Najas flexilis*), vorteblad (*Ceratophyllum submersum*), vannlilje (*Nymphaea Hybrid*), og muslingblom (*Pistia stratiotes*).

Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Raoul Bierach
seksjonsleder

Sara Brækhus Zambon
rådgiver